

Apstiprināts ar
Datu valsts inspekcijas
2021.gada 14.aprīļa
rīkojumu Nr.1-2.1/8

Datu valsts inspekcija

**DATU VALSTS INSPEKCIJAS
darbības stratēģija 2021.-2025.gadam**

Rīga, 2021

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads	3
1. Datu valsts inspekcijas darbības pilnvarojums	3
2. Datu valsts inspekcijas darbības virzieni	4
3. Datu valsts inspekcijas prioritātes	5
Darbības virzienu apraksti	6
1. Informēta un motivēta sabiedrība un savlaicīgi novērsti pārkāpumi	6
2. Personas datu apstrādes uzraudzība	9
3. Uz vērtībām balstīta organizācijas kultūra, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā	12
NOSLĒGUMS	14
4. Darbības spēju izvērtējums	14
5. Stiprās un vājās puses	15

IEVADS

“Datu valsts inspekcijas darbības stratēģija 2021. - 2025.gadam” (turpmāk – stratēģija) ir dokuments, kurā izklāstīts stratēģiskais redzējums uz personas datu apstrādes tiesiskuma nodrošināšanu un personas datu aizsardzības sistēmas izveidošanu visās Datu valsts inspekcijas kompetences jomās. Balstoties uz personas datu apstrādes teorētiskajiem aspektiem, to attīstības tendencēm un ievērojot starptautisko organizāciju rekomendācijas (Eiropas Datu aizsardzības kolēģija), tika identificēti stratēģijā ietveramie darbības virzieni, tiem atbilstošie mērķi un rezultāti.

Balstoties uz Ministru kabineta 2015. gada 28. aprīļa instrukcijas Nr. 3 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” metodoloģiskajiem norādījumiem, katra stratēģijas darbības virziena ietvaros noteikti svarīgākie personas datu apstrādes politikas mērķi, uzdevumi, rezultatīvie rādītāji un tiem atbilstošās faktiskās un prognozētās skaitliskās vērtības periodā no 2020. līdz 2025.gadam.

1. Datu valsts inspekcijas darbības pilnvarojums

Datu valsts inspekcija darbojas pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 27.aprīļa Regulu Nr.2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk – Datu regula) un Fizisko personas datu apstrādes likumu. Atbilstoši Fizisko personas datu apstrādes likumam, Datu valsts inspekcija ir Ministru kabineta pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas ir datu uzraudzības iestāde Datu regulas izpratnē un pilda Datu regulā un šajā likumā noteiktos uzdevumus datu apstrādes jomā. Datu valsts inspekcija savā darbībā ir neatkarīga. Kā norādīts Datu regulas preambulas 118. apsvērumā, tādu uzraudzības iestāžu izveide dalībvalstīs, kuras ir pilnvarotas veikt savus uzdevumus un pildīt savas pilnvaras pilnīgi neatkarīgi, ir būtiska sastāvdaļa fizisku personu aizsardzībā attiecībā uz viņu personas datu apstrādi. Datu valsts inspekcija saskaņā ar Datu regulas 68. pantu ir arī Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas, kas nodrošina vienveidīgu Datu regulas piemērošanu visā Eiropas Savienībā, biedrs. Datu valsts inspekcija iekšējo darbību organizē un īsteno atbilstoši identificētajai misijai, vīzijai un vērtībām.

Datu valsts inspekcijas misija, vīzija un vērtības

Misija: Mēs esam **SARGS** (Skaidrojam, Aizstāvam, Rekomendējam, Gādājam, Sodām) atbildīgai un saprātīgai personas datu apstrādei, līdzsvaram starp personas datu izmantošanu un privātuma aizsardzību, sabiedrības izpratnei par datiem kā vērtību.

Vīzija: Mēs esam moderna iestāde un izpildām savas funkcijas objektīvi, konsekventi, samērīgi un saprotami, veicinot cilvēku uzticēšanos iestādei. Datu valsts inspekcijas darbības rezultātā cilvēki zina savas tiesības un spēj tās efektīvi īstenot.

Vērtības: 1. Profesionalitāte – mēs esam eksperti savā nozarē, kas nepārtraukti pilnveido profesionālās zināšanas un prasmes, demonstrē iniciatīvu, izlēmību un uz rezultātu orientētu rīcību. Mēs cienām cits citu, esam godīgi un atbalstoši.

2. Attīstība – mēs esam atvērti jaunām idejām un tehnoloģijām. Mēs savlaicīgi un precīzi reaģējam uz jauno tehnoloģiju ienākšanu personas datu apstrādes nozarē un veicinām personas datu apstrādes nozares attīstību, kā arī attīstāmies paši kā iestāde, kļūstot efektīvākiem, ieviešot inovatīvu pārvaldību un uz modernām tehnoloģijām balstītus procesus.

3. Sadarbība – spējam vienoties kopēju mērķu sasniegšanā gan strādājot komandā ikdienas darbā ar kolēģiem un citām iestādēm, gan arī uzrunājot katru sabiedrības locekli.

4. Taisnīgums – mēs izskatām iesniegumus objektīvi un taisnīgi, ņemot vērā, ka taisnīgums ir uzskatāms par vienu no svarīgākajiem vispārējiem tiesību principiem. Mēs cenšamies panākt saprātīgu un taisnīgu līdzsvaru starp personas datu aizsardzību un citām personas pamattiesībām, atbilstoši Satversmei un starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.

5. Atklātība – mēs strādājam atklāti, izskaidrojam savus lēmumus un sniedzam pamatojumu tam, ko darām. Uz mums var paļauties. Mēs savlaicīgi sniedzam augstas kvalitātes ieteikumus, un balstāmies savās un dažādu jomu profesionāļu zināšanās un pieredzē, apzinot, izstrādājot un piemērojot labāko praksi.

2. Datu valsts inspekcijas darbības virzieni

Datu valsts inspekcija veic uzraudzību pār personas datu apstrādi. Datu valsts inspekcijas **virsmērķis** ir veicināt pamattiesību – tiesību uz personas datu aizsardzību – īstenošanu un sekmēt, lai personas datu apstrāde tiktu veikta lietderīgi, tiesiski un atbilstoši tiesību aktiem, ievērojot ikvienas personas pamattiesības un pamatbrīvības. Datu valsts inspekcijas funkcijas nosacīti var iedalīt divās daļās – uzraudzība pār personas datu pārkāpumiem un preventīva funkcija.

Balstoties uz šīm funkcijām, lai sasniegtu virsmērķi, Datu valsts inspekcija stratēģijā 2021.-2025. gadam ir izvirzījusi trīs galvenos darbības virzienus.

1. Informēta un motivēta sabiedrība un savlaicīgi novērsti pārkāpumi. Šī darbības virziena ietvaros plānots veicināt iestādes atpazīstamību sabiedrībā, palielināt sabiedrības izpratni par tās tiesībām personas datu apstrādes jomā un personu, kas apstrādā personas datus, izpratni par to pienākumiem, tādējādi savlaicīgi identificējot un novēršot datu apstrādes pārkāpumus, un nodrošinot tiesību uz personas datu aizsardzību ievērošanu. Rezultātā sabiedrība pratīs un spēs efektīvi īstenot savas tiesības, savukārt personas datu pārziņi pratīs un spēs efektīvi izpildīt savus pienākumus. Tāpat šī virziena ietvaros plānots īstenot pasākumus, lai veicinātu vienotas pieejas nodrošināšanu attiecībā uz personas datu aizsardzības pasākumu nodrošināšanu, izstrādājot vadlīnijas, rekomendācijas, skaidrojumus, kā arī saistošus publiskās pārvaldes noteikumus.
2. Nodrošināta efektīva personas datu uzraudzība. Šī darbības virziena ietvaros tiek nodrošināts, ka Datu valsts inspekcijas lēmumi un piemērotie sodi ir pārredzami, caurspīdīgi un taisnīgi. Rezultātā datu pārziņi ir motivēti, ievērot normatīvajos aktos noteiktās personas datu apstrādes prasības.

3. Efektīva un uz attīstību vērsta iestāde. Šī darbības virziena ietvaros plānots mērķtiecīgi virzīties uz vērtību balstītu organizācijas kultūru, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā. Datu valsts inspekcijas vērtības - profesionalitāte, attīstība, sadarbība, taisnīgums un atklātība veicina Datu valsts inspekcijas misijas un vīzijas sasniegšanu, veido organizācijas vidi un kultūru, nosaka darbinieku uztveri un domāšanu, atspoguļojas katra darbinieka rīcībā un attieksmē, sekmē resursu atdevi, paaugstinot darbinieku profesionalitāti, veidojot efektīvus komunikācijas kanālus ar sabiedrību. Rezultātā Datu valsts inspekcija personas datu apstrādes jomā tiek vērtēta kā autoritāte, ir viedokļa līderis, tās darbs ir izprotams un tās resursi izmantoti efektīvi.

Visi darbības virzieni ir savstarpēji saistīti un cits citu papildinoši, gan veicinot katra atsevišķa virziena turpmāko attīstību, gan virsmērķa sasniegšanu.

3. Datu valsts inspekcijas prioritātes

Valsts pārvaldes viens no nozīmīgākajiem mērķiem ir kļūt efektīvākai un tuvākai sabiedrībai, mazinot birokrātiju un represīvās funkcijas – sodu piemērošanu. Datu valsts inspekcijas prioritātes tuvākajiem pieciem gadiem:

- 1) *Sabiedrības apzinātības līmeņa paaugstināšana* – veidot sabiedrības izpratni par saprātīgu un Datu Regulai atbilstošu personas datu apstrādi, skatot personas datu apstrādes ietekmi uz sabiedrību kopumā, nevis indivīda kontekstā. Veicināt sabiedrības informētību par personas datu apstrādes nozīmīgo lomu ikvienas pamattiesības efektīvā īstenošanā.
- 2) *Sadarbības ar valsts un privāto sektoru stiprināšana* – sagatavot skaidrojumus, rekomendācijas un vadlīnijas personas datu apstrādes jomā, sniegt viedokli par normatīvo aktu projektu atbilstību datu apstrādes prasībām, konsultēt valsts iestādes, lai to darbība būtu atbilstoša Datu regulai, sniegt plašāku konsultatīvu atbalstu par personas datu apstrādes jautājumiem, darbībā izmantojot “Konsultē vispirms” principu.
- 3) *Viedokļa līderība* - sniegt profesionālu un pamatotu viedokli, tā palīdzot iegūt uzticību Datu valsts inspekcijai, un izpratnes par personas datu kā vērtības nostiprināšanu sabiedrībā. Veicināt pārziņu izpratni par personas datiem kā daļu no cilvēka pamattiesībām, nevis rīku peļņas gūšanai.
- 4) *Uzticama iestāde* - profesionālas un saliedētas iestādes komandas veidošana, nepārtraukti attīstot savas zināšanas un iemaņas, lai kļūtu uz vērtībām balstīta efektīva iestāde un spētu adekvāti un savlaicīgi reaģēt uz jauno tehnoloģiju attīstību un izaicinājumiem. Sadarbības veidošana ar datu aizsardzības speciālistiem, lai rastu vienotu izpratni par personas datu aizsardzības principu piemērošanu praksē.

DARBĪBAS VIRZIENU APRAKSTI

1. Informēta un motivēta sabiedrība un savlaicīgi novērsti pārkāpumi

Darbības virziens: Informēta un motivēta sabiedrība un savlaicīgi novērsti pārkāpumi

Esošās situācijas apraksts:

Viens no veiksmīgas personas datu aizsardzības īstenošanas priekšnoteikumiem ir tieši uzraudzības iestādes atpazīstamība. Fiziskās personas, nespējot identificēt iestādi, kas ir atbildīga par personas datu aizsardzības uzraudzību, neziņo par notikušiem incidentiem, un, nesaņemot atbilstošu un aktuālu informāciju, arī iestāde nespēj nodrošināt tiesību īstenošanas uzraudzību.

Uzņēmējiem, neesot informētiem par iestādi, kas ir atbildīga par datu aizsardzības jomas uzraudzību, iztrūkst informācija par to, ar kuru iestādi jākonsultējas par personas datu aizsardzības jautājumiem, tai skaitā par noteiktu, no normatīvā regulējuma izrietošu, pienākumu izpildi. Nezinot pie kā vērsties, uzņēmēji ne tikai nevar iegūt atbilstošu informāciju par atbilstošu pienākumu izpildi, bet arī tiek nostādīti situācijā, kad noteiktu, no Datu regulas izrietošu, rīku (piemēram, iepriekšējās apspriešanās īstenošanu ar uzraudzības iestādi atbilstoši Datu regulas 36.pantam) izmantošana tiem faktiski kļūst neiespējama.

Būtisks pārziņa veiktās personas datu atbilstības nodrošināšanas rīks ir datu aizsardzības speciālista institūts. Kvalificēti un profesionāli datu aizsardzības speciālisti pilda nozīmīgu lomu pārziņa veiktās personas datu aizsardzības prasību nodrošināšanā, kā arī sadarbojas ar Datu valsts inspekciju. Lai nodrošinātu iespēju pārzinim pārliecināties par datu aizsardzības speciālista kvalifikāciju, normatīvi ir noteikta kārtība, kādā persona var, nokārtojot kvalifikācijas eksāmenu, iegūt datu aizsardzības speciālista statusu, kā arī turpmākas kvalifikācijas uzturēšanas kārtība. Datu aizsardzības speciālistu kvalifikācijas mehānisms var sekmēt personas datu aizsardzības nodrošināšanu un personu iespējas iegūt informāciju par tās personas datu apstrādi.

Iestādes darbības aktīvāks atspoguļojums plašsaziņas medijos veicina tās atpazīstamību privātpersonu vidū, kā arī veicinās precīzāku izpratni par jautājumu klāstu, ar kuru iestāde strādā.

Datu valsts inspekcijas mērķis ir fizisku personu tiesību uz to personas datu aizsardzību nodrošināšana. Iestādes rīcībai jābūt proaktīvai, negaidot jau notikušu pārkāpumu, kas ļautu sodīt vainīgo, bet gan aktīvi strādājot ar personām un īpaši ar personu apvienībām, kas personas datus apstrādā, veidojot drošu personas datu aizsardzības vidi, kas novērš incidentu rašanos.

Datu valsts inspekcija ir identificējusi, ka efektīvāk tās proaktīvie darbības mērķi sasniedzami, veicinot lielāku iestādes darbības caurspīdīgumu, tai skaitā publicējot pieņemtos lēmumus un to skaidrojumus. Iestāde plāno izvērst aktīvāku kā līdz šim saziņu tieši ar nozaru asociācijām, nepieciešamos

uzlabojumus konkrētu nozaru veiktā personas datu apstrādē ieviešot plānveidīgi, pēc izvērstām konsultācijām ar konkrētās nozares ekspertiem, tādejādi panākot tādu praktisko risinājumu izmantošanu, kas ir atbilstošs Datu regulai un tādejādi saprotams un lietderīgs nozarei.

Līdzšinējā darbībā Datu valsts inspekcija ir secinājusi, ka, vēl pirms personas datu apstrādes uzsākšanas, skaidru priekšstatu par atbilstošas personas datu aizsardzības nodrošināšanai veicamajiem pasākumiem nodrošinātu arī rekomendāciju labākai praksei izstrāde un publicēšana.

Sadarbība un komunikācija ar sabiedrību ir nozīmīga ne tikai, lai veicinātu iestādes atpazīstamību, bet arī, lai efektīvi virzītu tiesiskas personas datu apstrādes kā pamattiesību īstenošanas garanta ideju, palielinot sabiedrības izpratni par personas datu apstrādes vērtību, tiesībām un pienākumiem Datu regulai atbilstošā personas datu apstrādē. Datu valsts inspekcija to veicinās, galvenokārt izglītojot sabiedrību par personas datu apstrādi un iesaistot plašāku auditoriju Datu valsts inspekcijas rīkotajos pasākumos un citu aktivitāšu ietvaros. Izmantojot dažādus komunikācijas kanālus un rīkus, Datu valsts inspekcijai sabiedrībā aktīvi jāpopularizē personas dati kā vērtība, vienlaikus skaidrojot sabiedrībai par visu personas datu apstrādē iesaistīto personu tiesībām un pienākumiem.

Mērķis:

Palielinājusies cilvēku/indivīdu apziņa par personas datiem kā vērtību, palielināta privātpersonu un organizāciju izpratne par to tiesībām un pienākumiem, par Datu valsts inspekcijas lomu personas datu aizsardzībā, preventīvi novērsti personas datu apstrādes pārkāpumi. Datu valsts inspekcija tiek plaši atpazīta kā personas datu apstrādes uzraudzības iestāde, un tās viedoklis tiek jautāts un ņemts vērā.

Politikas rezultāti:

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības	
		2020. gads	2025.gads
1.1. Palielinājusies Datu valsts inspekcijas atpazīstamība sabiedrībā.	1.1.1. Sniegtas intervijas un sagatavoti raksti plašsaziņas medijiem	62	100
	1.1.2. Organizēti semināri, konferences un darbnīcas par personas datu aizsardzību	0	8
1.2. Personas datu apstrādes tiesiskums tiek nodrošināts vēl pirms pārkāpuma izdarīšanas.	1.2.1. Pieaudzis konsultāciju skaits par personas datu apstrādes tiesiskumu:		
	elektroniski (e-pasts)	773	1000

	telefoniski	2041	2500
	rakstiski (oficiālā sarakste)	100	200
	1.2.2. Veiktās preventīvās (sektorālās) pārbaudes	0	3
1.3. Sabiedrība un datu pārziņi ir informēti par personas datu apstrādes pamatprincipiem un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.	1.3.1. Dalība semināros, konferencēs un darbnīcas par personas datu aizsardzību	8	15
	1.3.2. Izstrādātas rekomendācijas/vadlīnijas (skaits)	2	5
1.4. Saeimas, Ministru kabineta, pašvaldību un citu iestāžu izdotajos tiesību aktos personas datu aizsardzības nosacījumi tiek piemēroti un atspoguļoti pēc vieniem principiem. Tiek nodrošināts, ka normatīvo aktu jaunrades procesā tiek ņemtas vērā personas datu aizsardzības prasības.	1.4.1. Sniegts viedoklis par citu valsts pārvaldes iestāžu sagatavotajiem normatīvo aktu projektiem	51	70

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai:

1. Attīstīt informatīvo servisu un īstenot datu aizsardzības principu popularizēšanas aktivitātes;
2. Pilnveidot tīmekļa vietnes saturu viegli uztveramā valodā un vizuālajā noformējumā, skaidrojot datu aizsardzības jautājumus;
3. Regulāri papildināt sociālo tīklu kontus ar ierakstiem par aktuālām tēmām, tādējādi veicinot jaunu sekotāju piesaisti;
4. Sagatavot publikācijas medijiem;
5. Publicēt nozīmīgus Datu valsts inspekcijas viedokļus, skaidrot lēmumu pieņemšanas pamatojumu;
6. Sniegt informāciju, konsultācijas un atbalstu, izmantojot dažādus informācijas kanālus un rīkus (infografikas, televīzija, sociālie tīkli);
7. Nodrošināt atgriezenisko saiti ar Datu valsts inspekcijas klientiem, sniegtā pakalpojuma kvalitātes novērtēšanai ieviešot rīku, lai analizētu atsauksmes un klientu ieteikumus;
8. Pastāvīgi izvērtēt un pilnveidot Datu valsts inspekcijas nodarbināto konsultēšanas prasmes;
9. Izstrādāt vadlīnijas/rekomendācijas atbilstoši pārbaudēs un konsultācijās identificētajām aktualitātēm;

10. Veidot sadarbību ar valsts iestādēm, datu aizsardzības speciālistiem un nevalstiskajām organizācijām, lai uzzinātu nozares specifiku, kā arī risinātu un skaidrotu personas datu apstrādes jautājumus;
11. Organizēt izglītojošos seminārus, diskusijas un citus pasākumus (tiešsaistes semināri, apmācību programmas);
12. Piedalīties citu institūciju organizētajos pasākumos par Datu valsts inspekcijas kompetencē esošajiem jautājumiem;
13. Nodrošināt datu aizsardzības speciālistu kvalifikācijas mehānisma darbību, organizējot kvalifikācijas eksāmenus un izveidojot datu aizsardzības speciālistu pašapkalpošanās portālu;
14. Izvērtēt kvalificēto datu aizsardzības speciālistu pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un datu aizsardzības speciālistu kvalifikācijas mehānisma lietderību.

2. Personas datu apstrādes uzraudzība

Darbības virziens: Personas datu apstrādes uzraudzība

Esošās situācijas apraksts:

Datu valsts inspekcijas kontroles un uzraudzības galvenais uzdevums ir, veicot personas datu apstrādes atbilstības pārbaudes, nodrošināt datu pārziņu veiktās personas datu apstrādes atbilstību attiecīgo jomu regulējošo normatīvo aktu prasībām, veicinot datu subjektu pamattiesību un pamatbrīvību, tostarp tiesību uz savu personas datu aizsardzību, ievērošanu. Mainoties videi, kādā tiek apstrādāti personas dati, šai apstrādei kļūstot arvien vairāk digitalizētai un veiktai lielākos apjomos, tādējādi ietekmējot arvien plašākas sabiedrības intereses, ir jādomā arī par Datu valsts inspekcijas līdzšinējo darba metožu uzlabošanu, mazinot pārbaudžu kvantitātes nozīmi, daudz lielāku akcentu liekot uz pārbaudžu mērķtiecību, kvalitāti un sasniegto rezultātu. Iestādei savu darbību jāvērs uz pārbaudēm, kuras attiecas uz lielāku indivīdu skaitu, nevis individuālu sūdzību izskatīšanu, kas attiecas tikai uz viena atsevišķa datu subjekta tiesību īstenošanu vai divu subjektu savstarpējo attiecību risināšanu.

Jāmin, ka pārbaude ietver visa veida Datu valsts inspekcijas rīcību, izvērtējot iesniegumu (sūdzību par personas datu apstrādi), proti, gan pārbaudes lietu ierosināšanu (administratīvā vai administratīvā pārkāpuma procesa lietas), iesnieguma/sūdzības izvērtējumu un atbildes sniegšanu, kā arī aicinājuma (brīdinājuma) nosūtīšanu pārzinim (neierosinot lietu, lietvedības organizēšanas reglamentējošo normatīvo aktu izpratnē).

Jāņem vērā, ka ar Datu regulas stāšanās spēkā būtiski pieaudzis arī piemērojamo sodu par datu apstrādes pārkāpumiem apmērs, paredzot, ka tas var sasniegt 20 miljonus eiro vai 4% no uzņēmuma gada apgrozījuma visā pasaulē (Datu regulas 83. pants). Lielais sodu apmērs jo īpaši uzliek pienākumu Datu valsts inspekcijai pārliecināties, ka uzliktais sods ir iedarbīgs, samērīgs un atturošs.

Saskaņā ar Datu regulas nosacījumiem Eiropas Savienības uzraudzības iestādes savstarpēji sadarbojas personas datu aizsardzības nodrošināšanas jautājumos. Svarīgākie mehānismi ir vienas pieturas aģentūras principa īstenošana un Vispārīgās datu aizsardzības regulas konsekventas piemērošanas (turpmāk arī – konsekvences mehānisms) nodrošināšana. Vienas pieturas aģentūras princips paredz, ka datu subjektam ir tiesības savu tiesību realizēšanai

un aizsardzībai vērsties ne tikai tajā uzraudzības iestādē, kuras teritorijā darbojas pārzinis, bet arī citas dalībvalsts uzraudzības teritorijā, tajā, kurā ir datu subjekta dzīvesvieta, darba vieta u.tml. Turpmāka sūdzības izskatīšana notiek, uzraudzības iestādēm savstarpēji sadarbojoties, veicot kopīgas izmeklēšanas un citus uzraudzības pasākumus. Konsekvences mehānisma galvenais mērķis ir panākt saskaņotu un vienveidīgu Vispārīgās datu aizsardzības regulas piemērošanas nodrošināšanu, un šā uzdevumu izpildē koordinators un gala lēmuma pieņēmēja loma ir Eiropas Datu aizsardzības kolēģijai (turpmāk – Kolēģija).

Datu valsts inspekcija ir formulējusi galvenos uzraudzības principus fizisko personu aizsardzības uzraudzības jomā:

- 1) atbalsts pārziniem vai apstrādātājiem, pildot normatīvo aktu prasības, tai skaitā sniedzot konsultācijas, izskaidrojot normatīvo aktu prasības, aicinot novērst pārkāpumus un turpmāk ievērot to prasības;
- 2) principa “konsultē vispirms” ievērošana;
- 3) taisnīga un proporcionāla korektīvo pilnvaru piemērošana, kas vērsta uz atbilstības panākšanu;
- 4) uz risku analīzi balstīta, prioritāro uzraudzības jomu noteikšana.

Uzraudzības efektivitātes nodrošināšanai ir nepieciešama datu balstīta analīze prioritāro uzraudzības jomu un lietu definēšanai, analizējot vēsturiskos apstākļus un attiecīgās nozares specifiku.

Datu valsts inspekcijas darbības efektivitāte uzdevumu izpildē vērtējama arī analizējot tiesas nolēmumus par Datu valsts inspekcijas pieņemtajiem administratīvajiem aktiem vai lēmumiem administratīvās atbildības procesa ietvaros.

Par to, ka Datu valsts inspekcijas sagatavotie lēmumi ir kvalitatīvi un pamatoti, liecina tas, ka pārsvarā gadījumos sākotnējos administratīvos aktus un Datu valsts inspekcijas amatpersonu pieņemtos lēmumus administratīvās atbildības procesa ietvaros atstāj spēkā gan iestādes direktors to apstrīdēšanas gadījumos, gan tiesas pārsūdzības gadījumos.

2020. gadā tiesas spēkā atstāto lēmumu īpatsvars attiecībā pret kopējo gala nolēmumu skaitu ir bijis 89.65%. Datu valsts inspekcija turpinās strādāt, lai šo tendenci saglabātu vai vēl vairāk samazinātu nelabvēlīgu tiesas nolēmumu skaitu.

Mērķis:

Panākta personas tiesību attiecībā uz datu aizsardzību ievērošana un personas datu apstrādes darbību atbilstība personas datu apstrādi regulējošiem normatīvajiem aktiem, galvenokārt Datu regulai, kā arī ar to saistītajiem un citiem normatīvajiem aktiem.

Politikas rezultāti:

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības	
		2020.gads	2025.gads

		(fakts)	
2.1. Datu subjektu tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšana	2.1.1. Personas datu apstrādes pārbaužu skaits	969	1200
	2.1.2. Piemēroto personas datu aizsardzības korektīvo pasākumu īpatsvars (% pret kopējo personas datu apstrādes pārbaužu skaitu).	19,71%	% samazinājums vidēji gadā 2%
2.2. Veicināta pārziņu labprātīga rīcība	2.2.1. Labprātīga pārkāpumu novēršana bez lietas uzsākšanas, % no aicinājumiem.	84,81%	90%
	2.2.2. Sniegtie skaidrojumi pārziņa rīcības atbilstības nodrošināšanai (aicinājumi).	191	300
2.3. Datu valsts inspekcijā tiek izstrādāti un pieņemti kvalitatīvi lēmumi	2.3.1. Datu valsts inspekcijas pieņemtie lēmumi par administratīvās atbildības piemērošanu atstāti spēkā, labvēlīgo nolēmumu īpatsvars (%) pret kopējo attiecīgā gada tiesas nolēmumu skaitu.	78.57%	90%
	2.3.2. Labvēlīgu tiesas spriedumu par pārsūdzētajiem Datu valsts inspekcijas administratīvajiem aktiem un faktisko rīcību nav mainījies vai ir pieaudzis. Labvēlīgo spriedumu īpatsvars (%) pret kopējo attiecīgā gada spriedumu skaitu	100%	100%

Uzdevumi darbības virziena īstenošanai:

1. Pilnveidot uzraudzības aktivitātes, nodrošināt konstatētā pārkāpuma novēršanu un piemērot Datu regulā paredzētos korektīvos līdzekļus;
2. Aktīvi sadarboties ar citu dalībvalstu uzraudzības iestādēm, veicot starptautiskas izmeklēšanas un sniedzot savstarpēju palīdzību, kā arī veicot kopīgas izmeklēšanas;
3. Nodrošināt vienveidīgas pieejas piemērošanu uzraudzības aktivitātēs un izstrādāt efektīvu soda noteikšanas rīku;
4. Izstrādāt uz datiem balstītu risku izvērtēšanas sistēmu prioritāro uzraudzības jomu un lietu definēšanai, analizējot vēsturiskos apstākļus un attiecīgās nozares specifiku;
5. Iespējamās neatbilstības gadījumā izvēlēties risinājumu, kas dod iespēju pārzinim labprātīgi novērst pārkāpumu.

3. Uz vērtībām balstīta organizācijas kultūra, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā

Darbības virziens: Uz vērtībām balstīta organizācijas kultūra, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā			
Esošās situācijas apraksts:			
<p>Datu valsts inspekcija izjūt problēmas ar augsti kvalificētu speciālistu piesaisti. Viens no nozīmīgākajiem faktoriem, kas attur potenciālos darba ņēmējus no darba Datu valsts inspekcijā, ir lielā darba noslodze. Tomēr iestādes darbības efektivitāte un izvirzīto mērķu sasniegšana vistiešākajā veidā ir atkarīga no nodarbināto motivācijas un profesionalitātes. Nodarbinātie darba devēju izvēlas dažādu motīvu vadīti. Arvien lielāku nozīmi iegūst tādi motivējoši faktori kā darba saturs, izaugsmes iespējas, elastīgs darba laiks, sociālās garantijas, mācību iespējas.</p>			
Mērķis:			
Kļūt par efektīvu iestādi ar profesionāliem, motivētiem un savstarpēji saliedētiem darbiniekiem.			
Rezultāti:			
Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības	
		2020.gads	2025.gads
4.1. Sekmēta Datu valsts inspekcijas darbinieku profesionālā izaugsme, kas pozitīvi ietekmē Datu valsts inspekcijas attīstību	4.1.1. Darbinieku apmierinātības ar īstenotajiem mācību pasākumiem pēc aptaujas rezultātiem, pieaugums (skalā no 1 līdz 10)	-	8
4.2. Nodrošināta ilgtspējīga un profesionāla nodarbināto komanda	4.2.1. Nodarbināto mainība (% pret kopējo nodarbināto skaitu)	19%	10%
	4.2.2. Nodarbināto apmierinātība ar darbu pēc aptaujas rezultātiem, pieaugums (skalā no 1 līdz 10)	-	8

4.3. Potenciālie un esošie nodarbinātie izvēlas Datu valsts inspekciju par savu darba vietu	4.2.3. Vidējais iestādē nostrādātais laiks (gadi)	2,3	>3
	4.3.2. Amata konkursa pretendentu pieteikumi, ne mazāk par 25 uz vienu amata vietu	10	25
<p>Uzdevumi darbības virziena īstenošanai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Celt nodarbināto kvalifikāciju, izvērtējot stratēģiski svarīgākās apgūstamās prasmes; 2. Attīstīt iekšējo komunikāciju un savstarpējo darbinieku un vadītāju mijiedarbību; 3. Apzināties iestādes vērtības, vīziju un misiju, un ieviest to Datu valsts inspekcijas darbībā piederības sajūtas un lojalitātes veicināšanai; 4. Veikt ikgadējo apmierinātības un motivācijas aptauju nodarbināto vidū, un analizēt tās rezultātus; 5. Pilnveidot personālvadības procesus; 6. Paplašināt visu līmeņu vadītāju iesaisti un atbildību vērtību iedzīvināšanas un pārmaiņu vadības procesos; 7. Efektīvi un pilnvērtīgi integrēt un socializēt jaunus darbiniekus darba vidē, tai skaitā izveidojot apmācību sistēmu; 8. Nodrošināta tāda darba vide un darba apstākļi, kur cilvēki jūtas komfortabli un ir motivēti strādāt un pilnveidoties (tehniskais aprīkojums, atbilstošas atpūtas un darba telpas). 			

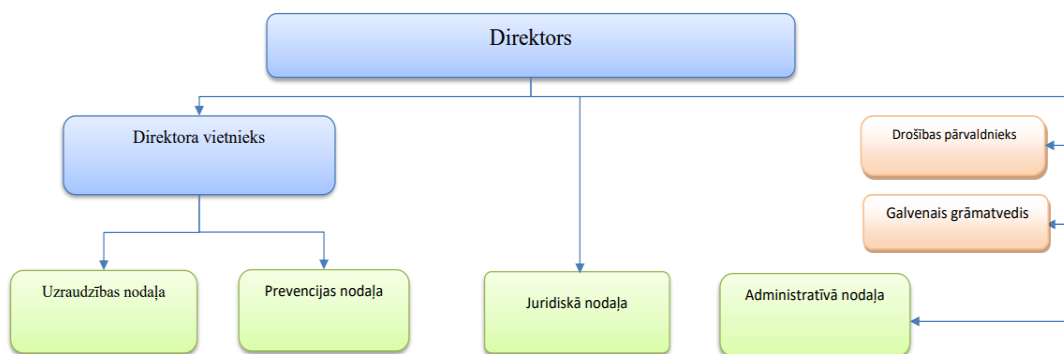
NOSLĒGUMS

4. Darbības spēju izvērtējums

Datu valsts inspekcija ir neatkarīga viena līmeņa valsts pārvaldes iestāde, tās birojs un visas struktūrvienības atrodas Rīgā, Elijas ielā 17. Datu valsts inspekcija ar 2021.gada 1.janvāri pārcēlās uz jaunām telpām Elijas ielā, kuras ir izvērtētas kā atbilstošas iestādes mērķu sasniegšanai.

Darba organizācija un struktūra noteikta saskaņā ar Datu valsts inspekcijas 2019. gada 27. decembra iekšējiem noteikumiem Nr. 1-1/11 “Datu valsts inspekcijas nolikums” (sk. struktūrshēmu).

Datu valsts inspekcijas struktūrshēma uz 30.12.2020.

Ņemot vērā to, ka līdz ar Datu regulas pieņemšanu ir samazinājušies specifiski starptautiskās sadarbības jautājumi, savukārt ar starptautisko tiesību jautājumiem saskaras ikvienas struktūrvienības darbinieki, Datu valsts inspekcija ir optimizējusi iestādes struktūru, likvidējot Starptautiskās sadarbības nodaļu, tās darbiniekus pievienojot Uzraudzības nodaļai, Prevencijas nodaļai un Juridiskajai nodaļai.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūras uzturēšanas pakalpojumu administrāciju nodrošina SIA “Tiesu namu aģentūra”. Datu valsts inspekcijā pamatfunkciju atbalstam tiek izmantota resursu vadības sistēma “Horizon” un elektroniskā dokumentu uzskaites sistēma “EDUS”.

Lai mazinātu manuāla darba slodzi iekšējo procesu pārvaldībā, EDUS ir izveidots risinājums automatizētai statistikas datu atlasei.

Ar 2021.gada 1.janvāri Datu valsts inspekcijā ir ieviesta resursu vadības sistēmas HORIZON pašapkalpošanās portāls VISMA Hop, kas samazinās manuālo darbu, un būs iespējams pāriet uz elektronisko dokumentu apriti, kas būtiski paātrinās personālvadības procesu gaitu. Savukārt Datu valsts inspekcijas nodarbinātajiem ir iespēja ātri un ērti iesniegt prombūtnes pieteikumus, vienreizējo atmaksu dokumentus, iesniegumus un cita veida pieteikumus, tāpat sekot līdzi to virzībai.

Lai uzturētu nepārtrauktu un efektīvu Datu valsts inspekcijas ikdienas darbību, tiek nodrošināts optimāls darbavietu skaits un tehniskais nodrošinājums atbilstoši plānotajiem finanšu līdzekļiem. Ņemot vērā to, ka daļa datortehnikas ir novecojusi, kā arī ievērojot epidemioloģisko

situāciju valstī, kad darbs pēc iespējas tiek plānots attālināti, darbiniekiem ir apgrūtināta darba pienākumu veikšana, jo nepieciešams gan pašiem sagādāt datortehniku, gan nodrošināt tās atbilstību visām drošības prasībām. Ievērojot minēto, lai situāciju risinātu, Datu valsts inspekcija ir uzsākusi datortehnikas nomaiņu, iepērkot portatīvos datorus, lai radītu iespēju darbiniekiem izmantot iestādes tehniku, veicot darbu attālināti, kā arī dodoties komandējumos.

Ar Datu regulas piemērošanas uzsākšanu 2018.gadā amata vietu skaits Datu valsts inspekcijā bija nemainīgs - 25 amata vietas, neskatoties uz to, ka ar Datu regulas tiešas piemērošanas uzsākšanu Datu valsts inspekcijas veicamās funkcijas un uzdevumi paplašinājās. Tādējādi Datu valsts inspekcijas jauno funkciju īstenošanai tika izmantoti esošie resursi un kapacitāte, kas rezultējās ar darbinieku pārslodzi un lielu personāla mainību. Tikai ar 2020.gada 1.janvāri tika piešķirts papildus finansējums un Datu valsts funkciju izpildes nodrošināšanai 2020.gada 1.janvāri tika izveidotas papildus 5 amata vietas. Kopā iestādē ir 30 amata vietas, no kurām 24 ir civildienesta ierēdņu un 7 darbinieku amata vietas, un 1 amata vieta uz noteiktu laiku Eiropas Savienības projekta SMOOTH realizācijai no 2018. gada augusta līdz 2021. gada martam. Iestādei raksturīga samērā liela personāla mainība, 2019.gadā 46%, taču 2020.gadā situācija jau ir uzlabojusies un tie ir 16 %, tādējādi būtiski iestādes laika un darba resursi tiek patērēti jauno nodarbināto atlasei, apmācībai, vienlaicīgi palielinoties pārējo nodarbināto noslodzei.

Lai novērstu personāla mainību, ir pārskatītas Datu valsts inspekcijas pamatdarbības struktūrvienību darba noslodzes, un līdz ar to 2021.gada 1.janvārī likvidēta Starptautiskās sadarbības nodaļa un pārdalītas starptautiskās sadarbības funkcijas un amata vietas, tādējādi samazinot darba noslodzi citās pamatdarbības struktūrvienībās. Savukārt ar 2021.gada 1.decembri Datu valsts inspekcijā ir izveidotas vēl 2 amata vietas pamatdarbības funkciju nodrošināšanai, saistībā ar jaunu funkciju veikšanu.

Personāla profesionālās kvalifikācijas celšana tiek nodrošināta, sagatavojot mācību plānu, balstoties uz ikgadējā darbības novērtēšanā iegūto informāciju par mācību vajadzībām un kompetenču attīstību. Tāpat tiek izvērtēta dalība atsevišķās apmācībās, ja tās nav iekļautas mācību plānā un ir nepieciešamas darba pienākumu sekmīgai veikšanai. Tiek nodrošināta iespēja piedalīties arī starptautiskajās konferencēs un pieredzes apmaiņas vizītēs, tādējādi no nodarbinātā sagaidot iniciatīvu un ieguldījumu funkciju attīstībā un izpildes pilnveidošanā. Lai turpmāk celtu Datu valsts inspekcijas darba efektivitāti un sasniegtu stratēģijā definētos mērķus un uzdevumus, nepieciešams izvērtēt stratēģiski svarīgākās apgūstamās prasmes un nodrošināt to pilnveidošanu, tāpat izveidojams pārdomāts un strukturēts darba pienākumu veikšanas uzsākšanas process.

5. Stiprās un vājās puses

Datu valsts inspekcijas vājās puses ir augsta personāla mainība, kas rada nodarbināto darba pieredzes un kompetences trūkumu. Tāpat darba noslodze ir ļoti liela, kā rezultātā darbiniekiem ir novērojama izdegšana un citu darba vietu meklēšana. Tāpat iestādē ir iedibināti smagnējie un nepārskatāmi iekšēji darba organizācijas procesi, kas būtu pārskatāmi, lai nodrošinātu efektīvāku iestādes darba organizāciju.

Datu valsts inspekcijas stiprās puses raksturo Datu valsts inspekcijas funkciju nozīmīgums, jo tiesības uz personas datu aizsardzību Eiropas Savienības Pamattiesību Hartā ir atzītas par personas pamattiesībām, turklāt vairāku citu pamattiesību īstenošanas iespējamība, piemēram, tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, vārda brīvību, apziņas brīvību, reliģijas brīvību, var būt tiešā vai netiešā veidā atkarīgas no personas datu apstrādes tiesiskuma.

Datu valsts inspekcijai ir pieredze informatīvu kampaņu un pārbažu organizēšanā personas datu apstrādes jautājumos. Notiek starptautiskā sadarbība pamatfunkciju izpildes jomās. Tiek izmantoti dažādi sabiedrības informēšanas kanāli – tīmekļa vietne, tiešā informēšana,

komunikācija sociālajos medijos. Lai attīstītu saziņu ar sabiedrību, Datu valsts inspekcija ir veikusi pētījumu par sabiedrības informētību un izpratni par personas datu aizsardzību. Izvērtējot pētījuma laikā iegūtos rezultātus, Datu valsts inspekcija spēs labāk izprast sabiedrības attieksmi un zināšanas par personas datu aizsardzību Latvijā, kā arī saprast kā turpmāk veicināt komunikāciju ar iedzīvotājiem.